

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

25 листопада 2021 року

м. Ужгород

Р І Ш Е Н Н Я

№ 55

Відповідно до статті 35¹ Закону України "Про запобігання корупції" правила врегулювання конфлікту інтересів в діяльності Президента України, народних депутатів України, членів Кабінету Міністрів України, керівників центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції, голів, заступників голів обласних та районних рад, міських, сільських, селищних голів, секретарів міських, сільських, селищних рад, депутатів місцевих рад визначаються законами, які регулюють статус відповідних осіб та засади організації відповідних органів.

Згідно з пунктом 6 частини восьмої статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" Рада суддів України приймає рішення про врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності суддів, Голови чи членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України чи його заступників (у разі якщо такий конфлікт не може бути врегульований у порядку, визначеному процесуальним законом).

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 28 Закону України "Про запобігання корупції" особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону (у тому числі судді), зобов'язані не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів.

Вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів тягне за собою адміністративну відповідальність, передбачену статтею 172⁷ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Національне агентство з питань запобігання корупції 18.08.2021 склало протокол № 33-02/644 про те, що суддя Юр'ївського районного суду Дніпропетровської області Білінський М.В., використовуючи свої службові повноваження та пов'язані з ними можливості, 26.03.2021 о 22:06 та о 22:59 із власного мобільного телефону (вилучений під час обшуку 30.03.2021 та на який надалі накладено арешт) здійснив авторизований вхід до Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – Реєстр), пошук та перегляд ухвал Вищого антикорупційного суду від 12.03.2021 у справах №991/1771/21, №991/1772/21, чим вчинив дії в умовах реального конфлікту інтересів.

Ухвали Вищого антикорупційного суду від 12.03.2021 у справах №991/1771/21 та №991/1772/21, пошук та перегляд яких здійснив суддя Білинський М.В., стосуються особисто судді Білинського М.В. Цими ухвалами надано дозвіл на проведення обшуку квартири в смт Юр'івка Дніпропетровської області, де проживає суддя Білинський М.В., та службового кабінету №8 Юр'івського районного суду Дніпропетровської області, що займає названий суддя.

Так, детективами Національного антикорупційного бюро України здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні №5202100000000042 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною третьою статті 368 Кримінального кодексу України, за фактом висловлення пропозиції одержання неправомірної вигоди службовими особами судової гілки влади.

Згідно з наявними у НАЗК матеріалами досудового розслідування (дозвіл на розголошення та використання яких надано старшим слідчим Першого підрозділу детективів Головного підрозділу детективів Національного антикорупційного бюро України Д. Давидчуком) суддя Юр'івського районного суду Дніпропетровської області Білинський М.В., у провадженні якого перебувала справа про адміністративне правопорушення, вчинене Дрибасом В.В., висловив Дрибасу В.В. (особа, яка притягується до адміністративної відповідальності) намір одержати неправомірну вигоду для себе в загальній сумі 15 000 (п'ятнадцять тисяч) грн. за прийняття ним як службовою особою в інтересах Дрибаса В.В. рішень: винесення суддею Білинським М.В. рішення про закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення стосовно Дрибаса В.В.

За визначенням, наведеним у статті 1 Закону України "Про запобігання корупції" реальний конфлікт інтересів – це суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Виходячи з аналізу норм Закону України "Про запобігання корупції" для висновку про дії судді в умовах реального конфлікту інтересів у конкретному випадку необхідно встановити три обов'язкові ознаки у їх взаємозв'язку:

- 1) наявність приватного інтересу судді;
- 2) посадові повноваження судді;
- 3) суперечність між приватним інтересом судді та його службовими повноваженнями.

Статтею 1 Закону України "Про запобігання корупції" передбачено, що приватним інтересом є будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Службові повноваження – це офіційно покладені на певну особу обов'язки здійснювати яку-небудь службову діяльність, а також окремі переваги, надані їй для максимально ефективного здійснення зазначених обов'язків.

Службові повноваження судді полягають у здійсненні правосуддя (діяльність, яку здійснює суд шляхом розгляду і вирішення у судових засіданнях в особливій, встановленій законом, процесуальній формі цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ).

Так, відповідно до частини сьомої статті 56 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" суддя зобов'язаний 1) справедливо, безсторонньо та своєчасно розглядати і вирішувати судові справи відповідно до закону з дотриманням засад і правил судочинства; 2) дотримуватися правил суддівської етики, у тому числі виявляти та підтримувати високі стандарти поведінки у будь-якій діяльності з метою укріплення суспільної довіри до суду, забезпечення впевненості суспільства в чесності та непідкупності суддів; 3) подавати декларацію доброчесності судді та декларацію родинних зв'язків судді; 4) виявляти повагу до учасників процесу; 5) не розголошувати відомості, які становлять таємницю, що охороняється законом, у тому числі таємницю нарадчої кімнати і закритого судового засідання; 6) виконувати вимоги та дотримуватися обмежень, установлених законодавством у сфері запобігання корупції; 7) подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; 8) систематично розвивати професійні навички (уміння), підтримувати свою кваліфікацію на належному рівні, необхідному для виконання повноважень у суді, де він обіймає посаду; 9) звертатися з повідомленням про втручання в його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя до Вищої ради правосуддя та до Генерального прокурора упродовж п'яти днів після того, як йому стало відомо про таке втручання; 10) підтверджувати законність джерела походження майна у зв'язку з проходженням кваліфікаційного оцінювання або в порядку дисциплінарного провадження щодо судді, якщо обставини, що можуть мати наслідком притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, викликають сумнів у законності джерела походження майна або доброчесності поведінки судді.

За приписами частини другої статті 3, частини п'ятої статті 4 Закону України "Про доступ до судових рішень" судді мають право на доступ до усіх інформаційних ресурсів Реєстру, у тому числі до інформації, визначеної у статті 7 цього Закону (зокрема, інформація, для забезпечення захисту якої розгляд справи або вчинення окремих процесуальних дій відбувалися в закритому судовому засіданні).

Порядок ведення Реєстру визначається Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему (частина четверта статті 3 Закону України "Про доступ до судових рішень").

На даний час підсистема "Єдиний державний реєстр судових рішень" у складі Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи не

функціонує.

Водночас, згідно з пунктами 2 і 3 розділу IX Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 19.04.2018 № 1200/0/15-18, дозвіл на повний доступ до інформаційних ресурсів Реєстру надається суддям на весь час обіймання відповідної посади.

Відповідно до пункту 12 Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень особи, яким надано дозвіл на повний доступ до судових рішень, зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб інформації, що стала їм відома у зв'язку з користуванням Реєстром у режимі повного доступу.

Законодавством не визначено, при виконанні яких саме повноважень (прав та обов'язків) суддя має право користуватись повним доступом до Реєстру та чи має право суддя при цьому запитувати інформацію щодо себе, членів своєї сім'ї та інших осіб.

Єдиним обмеженням у використанні Реєстру є пряма заборона розголошувати відомості, визначені статтею 7 Закону України "Про доступ до судових рішень".

Наведене узгоджується з тим, що судді мають інші права та обов'язки, під час реалізації яких може виникати необхідність у використанні Реєстру у режимі повного доступу.

Рішенням Ради суддів України від 02.03.2018 визначено, що судді мають право на доступ до усіх інформаційних ресурсів Реєстру, що означає, що вони мають змогу ознайомлюватися із судовими рішеннями у повному обсязі (без заміни певних відомостей літерними або цифровими позначеннями), та з рішеннями, що ще не набрали законної сили, а також використовувати їх з зазначеною метою у будь-який спосіб, не допускаючи розголошення відомостей, визначених статтею 7 Закону України "Про доступ до судових рішень".

З наданих до Ради суддів України матеріалів, а зокрема протоколу про адміністративне правопорушення слідує, що Білинський М.В., здійснюючи пошук за критерієм пошуку "обшук Дрибас" мав приватний інтерес, який полягав у тому, що він "бажав пересвідчитись у відсутності будь-яких перешкод до одержання від Дрибаса В.В. неправомірної вигоди та переслідував приватний інтерес".

Також, на думку автора протоколу про адміністративне правопорушення, приватний інтерес Білинського М.В. полягає в "отриманні відомостей, які становлять таємницю досудового розслідування та закриті для загального доступу, 26.03.2021, тобто до часу проведення відповідним органом слідчих дій, спрямованих на отримання (збирання) доказів у конкретному кримінальному провадженні".

Завчасне отримання такої інформації дає можливість Білинському М.В.: усвідомити той факт, що його протиправні дії, спрямовані на одержання від Дрибаса В.В. неправомірної вигоди, перебувають у полі зору органів

досудового розслідування та найближчим часом можуть бути викриті; спланувати та скоригувати власну поведінку, у тому числі здійснити дії, спрямовані на знищення, приховування або спотворення будь-якої із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення.

Як суперечність між службовими повноваженнями та приватним інтересом у протоколі зазначено те, що "як суддя наділений правом на доступ до усіх інформаційних ресурсів Єдиного державного реєстру судових рішень, у тому числі до інформації, визначеної у ст. 7 Закону України "Про доступ до судових рішень", зобов'язаний вчиняти дії та приймати рішення, керуючись у кожному конкретному випадку виключно законами, службовими повноваженнями та пов'язаними із ними можливостями виключно з тією метою, з якою вони йому надані, а також міркуваннями публічного інтересу, яким є, зокрема, зміцнення довіри суспільства до судової влади, ігноруючи міркування власної вигоди та обмежуючи вплив приватного інтересу, який спроможний скомпрометувати дії чи рішення, вчинене чи прийняте за його участю. Однак приватний інтерес судді Білинського М.В. превалував над публічним інтересом, що вказує на виникнення та існування суперечності".

Також в протоколі зазначено, що на рішення здійснити пошук ухвал Вищого антикорупційного суду від 12.03.2021 у справах № 991/1771/21, № 991/1772/21 вплинув приватний інтерес не бути викритим у скоєнні злочину, адже особи, уповноважені на виконання функцій держави, повинні уникати подібних дій, які можуть забезпечити одержання ними неправомірних переваг за рахунок виконання службових повноважень. Йдеться про ті випадки, коли ця інформація не є доступною для широкого загалу; вони мають виконувати вимогу щодо не використання своїх службових повноважень та пов'язаних із ними можливостей для задоволення приватного інтересу.

Оцінюючи дані твердження автора протоколу про адміністративне правопорушення Рада суддів України виходить з такого.

Відповідно до пункту 4 Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень для кожного електронного примірника судового рішення та окремої думки судді суддя (суддя-доповідач), який ухвалив судове рішення, за допомогою АСДС формує такі інформаційні відомості:

1) інформація, для забезпечення захисту якої розгляд справи або вчинення окремих процесуальних дій відбувалися в закритому судовому засіданні;

2) ознака необхідності відтермінування на один рік забезпечення доступу до судового рішення (для ухвал про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії).

Тобто фактично суддя Білинський В.В., здійснюючи зазначений пошук,

не повинен був (не міг би) знайти відповідні ухвали Вищого антикорупційного суду як такі, доступ до яких повинен бути відтермінований на один рік.

Для висновку ж про наявність або відсутність конфлікту інтересів у діях судді, який здійснює пошук судових рішень відносно себе слід чітко встановити в чому полягає суперечність між його приватним інтересом та його службовими повноваженнями.

Аналізуючи службові повноваження судді, слід дійти висновку, що чинне законодавство не визначає правил та процедур доступу суддів до Реєстру, як і не визначає будь-яких обмежень у такій діяльності судді.

Так само чинне законодавство не визначає що таке "суперечність" між приватним та службовим інтересом.

Відповідно до академічного тлумачного словника української мови суперечність – це становище, при якому що-небудь одне виключає інше, несумісне з ним або протилежне йому; невідповідність чого-небудь чомусь; протиріччя.

Отже, за існуючого нормативного регулювання процедур доступу до Єдиного державного реєстру судових рішень суддів неможливо говорити про суперечність між будь-яким інтересом судді та наданим йому правом повного доступу до судових рішень.

Доступ до судових рішень може бути необхідним для виконання обов'язку систематично розвивати професійні навички (уміння), підтримувати свою кваліфікацію на належному рівні, необхідному для виконання повноважень у суді, де він обіймає посаду. Також пошук судових рішень може бути необхідним для виявлення випадків провокаційних дій щодо судді з метою подальшого звернення з повідомленням про втручання в його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя до Вищої ради правосуддя та до Генерального прокурора упродовж п'яти днів після того, як йому стало відомо про таке втручання.

Аналіз наведеного дає змогу дійти висновку про те, що вхід та пошук суддею в Реєстрі в режимі повного доступу судових рішень судів, які стосуються такого судді, самі по собі не є діями такого судді в умовах реального конфлікту інтересів (відсутня суперечність між приватним інтересом судді та його службовими повноваженнями).

Так само не є діями в умовах конфлікту інтересів вхід та пошук суддею будь-якої інформації у інших реєстрах, до яких судді надано доступ (наприклад, інформації про зареєстровані права власності, не пов'язані з розглядом конкретної справи).

Разом з тим, статтями 1 і 3 Кодексу суддівської етики у редакції, затвердженій рішенням XI чергового з'їзду суддів України від 22.02.2013, передбачено, що суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Суддя має докладати всіх зусиль до того, щоб на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини його поведінка була бездоганною.

У преамбулі Кодексу суддівської етики зазначено, що усвідомлюючи значимість своєї місії, з метою зміцнення та підтримки довіри суспільства до судової влади судді України вважають, що зобов'язані демонструвати і пропагувати високі стандарти поведінки, у зв'язку з чим добровільно беруть на себе більш істотні обмеження, пов'язані з дотриманням етичних норм як у поведінці під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій поведінці.

Отже, відповідні дії судді (використання повного доступу до Реєстру за умови доведення протиправної мети такого використання) можуть стати підставою для притягнення такого судді до іншої передбаченої законом відповідальності, як-от кримінальної: статті 231 (незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю), 232 (розголошення комерційної, банківської таємниці або професійної таємниці на ринках капіталу та організованих товарних ринках), 361 (несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку), 361-1 (створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут), 361-2 (несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації), 362 (несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї), 363 (порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється), 363-1 (перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку) Кримінального кодексу України; адміністративної: статті 212-5 (порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію), 212-6 (здійснення незаконного доступу до інформації в інформаційних (автоматизованих) системах, незаконне виготовлення чи розповсюдження копій баз даних інформаційних (автоматизованих) систем) Кодексу України про адміністративні правопорушення або ж до дисциплінарної відповідальності: пункти 3 і 5 частини першої статті 106 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду; розголошення суддею

таємниці, що охороняється законом, у тому числі таємниці нарадчої кімнати, або інформації, що стала відомою судді під час розгляду справи у закритому судовому засіданні).

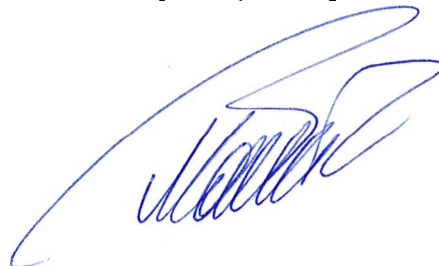
Заслухавши та обговоривши інформацію члена Ради суддів України Марченко О.В. про роз'яснення щодо можливості використання суддями Реєстру у режимі повного доступу і щодо наявності чи відсутності в зв'язку з цим реального конфлікту інтересів, відповідно до частини восьмої статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та Положення про Раду суддів України, затвердженого X позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (з подальшими змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а :

1. Звернути увагу суддів на те, що повний доступ до усіх інформаційних ресурсів Єдиного державного реєстру судових рішень судді можуть використовувати безпосередньо для здійснення правосуддя, а також при виконанні обов'язків щодо заповнення та подання декларації доброчесності судді, декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; обов'язків за зверненням з повідомленням про втручання в його діяльність щодо здійснення правосуддя, для здійснення суддями аналізу та узагальнення судової практики, під час роботи з підвищення кваліфікації, у зв'язку з їх участю в роботі органів суддівського самоврядування чи інших органів, до складу яких такі судді делеговані в установленому законом порядку.

2. Вхід та пошук суддею в Єдиному державному реєстрі судових рішень в режимі повного доступу судових рішень судів, які стосуються такого судді, не є діями такого судді в умовах реального конфлікту інтересів.

**Голова
Ради суддів України**

Б. С. Моніч